

Dr. SZŐKEFALVI-NAGY ZOLTÁN:

KIEGÉSZÍTŐ ADATOK ERDÉLY ÁSVÁNYVIZEINEK BIBLIOGRÁFIÁJÁHOZ

Az ásványvizek vizsgálata a XVIII. és a XIX. században rendkívül fontos ágát jelentette a kémiai kutatásnak és az orvostudománynak egyaránt. A tudománytörténet számára igen fontos tehát az erre vonatkozóan megjelent művek ismerete.

Erdély ásványvizeinek bibliográfiáját *Bologa* Valeriu és *Bárány* András előmunkálatai nyomán *Borsianu* Aurelian állította össze (Bibliografia balneologiei in Ardeal pâna la anul 1900. Cluj, 1932.). Ennek az alapvető fontosságú bibliográfiának kiegészítésére közlöm az alábbi néhány adatot:

- 1550. *Reyherstorff*, Georgius: Chorographia Transylvania.
- 1662. *Baccius*: De Thermis. Roma (236., 268., 327., 330. o.).
- 1766. *K. Mátyus* István: Diaetika. II. darab Kolo'svár. 463—495. o.
- 1767. *Fridvaldszky*, Johannes: Minero-logia magni principatus Transilvaniae. Claudiopoli.
- 1780. *Griselini*, Franz: Versuch einer politischen und natürlichen Geschichte des Temeswarer Banats. 106—123. o.
- 1780. *Fichtel*, Johann: Nachricht von der Versteinerungen des Grossfürstenthums Siebenbürgen. Nürnberg. 145. o.
- 1791. *Barbenius*, Joseph: Die Gesundbrunnen des Szekler Stuhls Haromszek in Siebenbürgen. Siebenbürg. Quartalschr. II. Jahre. 353—403. o.
- 1791. Etwas über das Schwefelbad bei Baassen, unweit Mediasch. Siebenbürgische Quartalschr. II. Jahrg. 207—214. o.
- 1792. *K. Mátyus* István: Ó és új diaetika. V. darab. Posony. 74—85. o.
- 1818. *Wächter*, Joseph: Abhandlung über den Gebrauch der vorzüglichsten Bäder und Trinkwässer. Wien. 115—116, 127—129. o.
- 1821. Die besuchtesten Badeörter und Gesundbrunnen des öst. Kaisertaates. Brünn. Theil II. 278. o.
- 1833. *Stoltz*, Samuel Augustin: Aquae minerales sulphureae Hungariae. Pesth. 38—56. o.
- 1844. *Marussi* János: Az erdélyi előpataki savanyúvíz ismertetése orvosi tekintetben. Magy. orv. és term. vizsg. temesvári IV. vándorgyűlése munk. 57—62. o.
- 1847. *Melion*, I. V.: Geschichte der Mineralquellen des österreichisches Kaiserthums. Prag.

Dr. HORTOBÁGYI TIBOR:

A GIMPÁFRÁNY (PHYLLITIS SCOLOPENDRIUM [L.] NEWM.) LEVÉLFODROSODÁSA

Hegyvidéki sziklás bükkösök, szurdokerdők, árnyékos, északi kitettségű helyek feltűnő és szép növénye a *gimpáfrány*, másnéven a szarvasnyelvű fű. Mészkedvelő, friss és nyirkos szelídhumuszos talajt igénylő növény. Annak ellenére, hogy hegyvidéki faj, mégis megtalálható dombvidékeinken, sőt az Alföldön is. Utóbbi helyeken azonban a kutak kövei, téglái közé húzódik, vagy a nyirkos, északi falak repedéseiben él. A Bükk számos helyéről évről-évre több tövét hozzuk az egri Pedagógiai Főiskola Növénytani Tanszékére részben kísérleti, részben díszítési célokra. Ez a páfrány ugyanis igen edzett, ellenálló növény. Ugyan nagyon meghálálja a nyirkosan tartott cserepet, de vígan túléli akár az egy- vagy kéthetes öntözetlen állapotot. Túri a hideget, de a cserépkályha közelében is jól hozza új leveleit. Huzat, dohányfüst, napfényes vagy árnyékos környezet sem teszi tönkre egyhamar.